

Čís. 15633.**K § 47 úraz. zák.****Předpis § 1 zák. čís. 27/69 ř. z. nepřichází při postižním nároku podle § 47 úraz. zák. v úvahu.**

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, Rv II 670/34.)

Žalující pojišťovna se domáhá podle § 47 úraz. zák. na žalované společnosti náhrady nákladů, jež jí vznikly usmrcením jejího člena při železničním neštěstí na dráze provozované žalovanou. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí Sb. n. s. čís. 12647, k němuž se pro stručnost odkazuje, zásadu, že postižní nárok úrazové dělnické pojišťovny (§ 47 úraz. zák.) vzniká jen, přivodila-li třetí osoba podnikový úraz úmyslně nebo dala-li k němu podnět zaviněním, že však jest vyloučen ve všech ostatních případech, kde podle předpisů občanského zákona nastává ručení bez zavinění a kde jde jen o ručení za výsledek. Nejvyšší soud nemá důvodu, aby se v souzené věci odchýlil od této ustálené judikatury. Nějaké zvláštní zavinění žalované žalobkyně ani netvrdila, neboť přednesla jen, že smrtelný úraz zavinil posunovač žalované, že ten byl též trestně odsouzen pro přečin podle § 337 tr. z., avšak netvrdila, že se žalovaná dopustila nedopatření (zavinění) při ustanovení nebo podržení tohoto posunovače ve svých službách (culpa in eligendo) nebo jiného zavinění. Nebylo-li tohoto předpokladu, nelze žalobní nárok opřít o pouhou skutečnost, že žalobkyně použila nezdatné osoby k obstarávání svých věcí (§ 1315 obč. zák.), neboť při ručení podle § 1315 obč. zák. nejde o ručení za zavinění, nýbrž o ručení za výsledek (sr. Sb. n. s. čís. 12647), které však nemůže býti podkladem pro postižní nárok úrazové pojišťovny dělnické podle § 1 zákona ze dne 5. března 1869 č. 27 ř. z. Ani ustanovení § 1 zákona ze dne 5. března 1869 č. 27 ř. z. nepřichází při postižním nároku úrazové pojišťovny dělnické podle § 47 úraz. zákona v úvahu, poněvadž toto zákonné ustanovení předpokládá, že úraz, který se stal událostí v dopravě, nejsou-li tu vyvíňovací důvody podle § 2 citovaného zákona, zavinila železnice, jest to tedy ručení ex lege, a nemusí tu býti zavinění železnice, které v souzeném případě nebylo ani tvrzeno. Nedovozuje tedy žalobkyně postižní nárok ze zavinění žalované samé a nemá proto žalobní nárok opory v předpisu § 47 úraz. zákona.

Čís. 15634.**K výkladu § 1041 obč. zák.**

Předpokladem tohoto předpisu jest, že bylo upotřebeno cizí věci k užítku jiného, při čemž ten, kdo byl tím na svém majetku zkrácen,

neměl úmysl jednati ve prospěch toho, komu se z jeho jednání dostalo prospěchu ať přímo, ať nepřímo skrze třetí osobu.

Bylo-li použito stavebního dříví k stavbě domu, jehož uživatelem nebyl vlastník, nýbrž jiná osoba, bylo upotřebeno stavebního dříví ve prospěch toho, kdo jest povinen hraditi náklady udržování domu v užitelném stavu.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, Rv II 1221/34.)

Žalobce opřel svůj nárok na zaplacení zažalované částky za stavební dříví jednak o objednávku dřeva, kterou učinil Jan G. v zastoupení žalovaných vlastníků domu, jednak o skutečnost, že bylo dřeva použito na střechu při novostavbě tohoto domu, takže je ten dům zhodnocen ve výši zažalované pohledávky. Nižší soudy vycházely z právního stanoviska, že je žalobní nárok opodstatněn ustanovením § 1041 obč. zák. a uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Ustanovení § 1041 obč. zák. předpokládá, že bylo upotřebeno cizí věci k užitku jiného, a to za okolností, při nichž ten, kdo byl tím na svém majetku zkrácen, neměl úmyslu jednati ve prospěch toho, komu se z jeho jednání dostalo prospěchu ať již přímo nebo skrze třetí osobu. Záleží tedy na tom, zda a v jaké míře má jiná osoba skutečný prospěch z takového jednání. Podle stanoviska žalovaných nedostalo se prospěchu jim jako vlastníkům domu, nýbrž jeho uživatelům Janu a Terezii G., v jejichž prospěch bylo stavebního dřeva užito. Mimo to žalovaní trvají na tom, že Jan G. učinil objednávku za tyto uživatele domu. Hledíc k tomu, co bylo předesláno, jest třeba především zjistiti skutečnosti, z nichž by bylo lze usouditi, zdali se objednávka stala platně v zastoupení žalovaných vlastníků domu. Podle výsledku toho bylo by teprve nutno obírat se ve smyslu tvrzení žalovaných další otázkou, v čem spočívá ono bezplatné a doživotní užívání dotyčného domu, zda a jaký výtěžek z něho mají přes to jeho vlastníci, když v něm podle tvrzení žalovaných vůbec ani nebydlí. Záleží totiž na tom, kdo má hraditi náklady udržovací, zda uživatelé (poživatelé) či vlastníci domu. Ty, kdož jsou k tomu povinni, — buď podle smluvního ustanovení, nebo, není-li ho, podle předpisů § 508 obč. zák. po případě § 513 obč. zák., — jest pokládati za osoby, v jejichž prospěch ve smyslu § 1041 obč. zák. sporného stavebního dřeva bylo upotřebeno. S názorem odvolacího soudu, že by byli žalovaní povinni udržovati budovu v užitelném stavu i »při přenechání bezplatného užívání«, nelze tudíž v této všeobecnosti souhlasiti. Z téže příčiny není správný v souzeném případě ani právní názor odvolacího soudu, že obohacení žalovaných vyplývá již ze skutečnosti, že na jejich pozemku byl postaven domek, jenž se stal jejich

vlastnictvím. Odvolací soud vycházejí z nesprávného právního hlediska neobíral se naznačenými otázkami, takže zůstalo řízení v tomto směru vadné.

Čís. 15635.

Odepřel-li pravoplatně jak soud v t. ř. historických zemích, tak soud v zemi Slovenské nebo Podkarpatoruské jednati pro svou místní nepříslušnost, lze následky odepření napravití jedině rozhodnutím podle § 28 j. n. a obdobou podle §§ 52, 53 zák. čl. I:1911.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Nd I 554/36.)

Navrhovatel Pavel M. podal podle zákonných předpisů platných na Slovensku u krajského soudu v N. (Slovensko) žalobu o odporování zákonitosti původu dítěte, a to proti žalovaným nezletilému Antonínu Josefu M-ovi a jeho matce, bývalé manželce navrhovatelově, Marii Františce K-ové, oběma v Čechách. Žaloba ta byla pro místní nepříslušnost pravoplatně odmítnuta usnesením krajského soudu v N. Pavel M. podal potom dne 2. července 1936 novou žalobu o oduznutí manželského původu a bezúčinnost legitimace jmenovaného dítěte u krajského soudu v K. (Čechy), a to proti opatrovníkovi zřízenému k obhájení manželského původu. I tato druhá žaloba byla pravoplatně odmítnuta pro místní nepříslušnost usnesením krajského soudu v K. ze dne 8. října 1936. Pavel M. navrhl proto, aby nejvyšší soud buď rozhodl záporný spor o příslušnost, vzniklý mezi jmenovanými krajskými soudy, aneb aby ustanovil podle § 28 j. n., který soud bude místně příslušný pro zamýšlenou rozepři o bezúčinnost legitimace a oduznutí manželského původu nezletilého Antonína Josefa M-e.

Nejvyšší soud neshledav příčiny rozhodovati v záporném kompetenčním konfliktu určil podle § 28 j. n. krajský soud v N. (Slovensko) za onen soud tuzemský, jenž bude místně příslušný k provedení řízení a rozhodnutí o žalobě, kterou hodlá podati Pavel M. na bezúčinnost legitimace pozdějším sňatkem a oduznutí manželského původu nezletilého Antonína Josefa M-e.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud neshledal příčiny, aby rozhodoval v záporném sporu o příslušnost, neboť oba krajské soudy zkoumaly svou příslušnost podle právních předpisů pro ně platných a jejich rozhodnutí v tom směru jsou již pravoplatná. Ostatně každá z obou těch žalob směřovala proti jiné žalované straně. Následky odepření místní příslušnosti nelze tedy napravití rozhodnutím podle § 47 j. n., nýbrž jen podle § 28 j. n. a podle obdoby §§ 52, 53 zák. čl. I/1911, protože pro různost práva platného v obou právních oblastech státu není tu soudu místně příslušného k jednání a rozhodnutí o zamýšlené žalobě. Připomenouti jest, že v tomto případě nejde navrhovateli o žalobu ve smyslu § 158 obč. zák., pokud